

100.000 Rusov že ujetih.

Maribor, 11. maja.

Zmaga naših čet na severnem bojišču postaja vedno sijajnejša. Najprej so dobile naše čete od poveljnikov nalogo, da prebijajo rusko bojno črto v zahodni Galiciji ob Dunajcu in Biali. To se jim je tudi posrečilo, kakor smo že zadnjič poročali.

Ob enem so dobile naše karpatske čete pod slavnim poveljnikom generalom Borojevičem nalogo, da naženejo Ruse iz ogrske zemlje preko Karpat. Dne 7. t. m. je poročal naš generalni štab, da ni več nobene oborožene in svobodno dihaajočega Rusa na ogrskih tleh.

Sedaj tirajo naše čete iz zahodne Galicije in iz Karpat bežeče Ruse pred seboj ter so jih do danes, dne 11. maja, prignale do črte Sesučin (ob Visli), Dembica (ob Visloki), Frystok (ob Visloki), Krosno (o Visloki), Rymanow (severnoizhodno od Dukle), Baligrod (severnoizhodno od Lupkova).

Do danes, dne 11. maja, je bilo ujetih 100.000 mož, zajetih 60 topov in 200 strojnih pušk.

Boj za goreče mesto Gorlice.

Mesto Gorlice, za katero so se vršili izredno srčiti boji, je zadela usoda, kakor leta 1874, ko je mesto pogorelo od t. Razlika je le ta, da so bile t. krat granate težkih artilerijskih topov, ki so sipale od zahoda proti jugo-zhodu smrti in pogin na hiše in v ulice nesrečnega mesta. Prizor je bil grozen in veličasten obnem. Mesto je gorelo na vseh koncih in krajih, gromelo je na stotine topov in v zraku so sikale in pokale krogle in granate, da je bilo oglušiti. Čet sar niso razdeležale granate, je uničil ogenj. Gimnazija, poslopje Sokola s krasno dvorano, nova cerkev z Madono Jana Stykasa ter večina zasebnih hiš je popolnoma porušena ali pa zelo hudo poškodovana. I-stotaka mestna hiša, kjer je napravil pred šestdesetimi leti lekarnar Lukasiwicz svoje prve poskuse, ko je vliil v kotel surovo olje in napravil iz njega petrolej, dokler se mu končno ni posrečilo iznajti prvo petrolejsko svetilko. Več petrolejskih izvirkov, mestna tovarna za žveplo in petrolejska čistilnica so bile v plamenu. V okolici mesta so istotako goreli kakor baklje vsi petrolejski izviri. Voda in petrolej sta se stekala v reko Ropo. Na površini reke so plavale velike črne pege od petroleja, vmes pa rudeče pobarvane pege od krvi padlih bojevnikov. Za krasna drevesa v mestnem parku ter za tisočletne hraste pred mestom so se bili najhujši boji. Uničen je tudi hrast, v katerega je izrezljal slavnj poljski pisatelj Vinko Pol podoba Kristusa na križu. Nato so začele zapuščati tudi zadnje ruske čete goreče mesto. Postavile so se še enkrat v bran pri Koblanici, ki je slovita božja pot s čudodelno Krstusovo sliko, kamor romajo vsa, ko leto o binkoštnih praznikih in na god sv. Mihaela tisoči pobožnih Poljakov in ogrskih Slovkov. Novo večje oporišče so našli Rusi še le na višinah Tatrovka—Lysagora in na 481 metrov visokem hribu Re-kav. Južno od Gorlice so med tem prekorčile avstrijske čete v svařminiji cesto Senkova—Malastov, ki pelje proti jugu do prelaza Koniečna. Rusko južno krilo se je začelo umikati in ker so ga naši huzarji odrezali od karpatske bojne črte, je viselo takorekoč v zraku. Zapustiti je moralo v vsej naglici ozemlje Dukelske kofline, katero si je priborilo s tako velikanskimi žrtvami. Razdalja od Gorlice do Koniečne znaša samo 32 in od Koniečne do Zborova 16 kilometrov, tako, da je moral ruski poraz pri Gorlicah upl-vati neposredno na ruske postojanke ob reki Ondavi. Umikanje Rusov se je vršilo z vso naglico in ker ni prišlo neprizadežano generalu Borojeviču, je bil Borojevič na to pripravljen in je začel z vso silo pritiskati na bežeče Ruse. Vse ceste do železniške proge Jaslo—Sanok so bile polne umikajočega se ruskega trena in ruskih rezerv. Pri Zmigrodu so trčile skupaj ruske dukelske čete in zahodno-gališke čete. Zavladala je grozna zmešnjava, vse se je gnetlo, ruski vojaki so se bili s pestmi po glavah in marsikateri Rus je bil od lastnih vojakov zabuden z balnetom. Kar naenkrat so začeli padati prvi streli zasledujoče armade generala Makensona in v vrstah Rusov je nastala nenopisna zmešnjava. Skozi Duklo so v veliki naglici korakale številne ruske čete. Ruski korni poveljnik je v naglici zapustil grajščino grofa Mecinskija, v kateri je vladal toliko mescev. Istotako nazlo je moral zapustiti ruski armadni poveljnik Radko Dimitrijev mesto Jaslo, v katerem se je že črti popolnoma domago. Naši vrli vojak so zasledovali porazne in bežeče ruske čete ter ujeli na tisoče Rusov.

Rusi na begu.

Uničenje tretje ruske armade v Galiciji se nadaljuje. Zavezniške (avstrijske in nemške) čete se tako živahno gibljejo na vseh krajih in tako naglo prodirajo, da je premaganemu sovražniku nemogoče, celo v dobro pripravljene postojanke se naši armadi uspešno zoperstavljati. Pri vsem tem se vedno bolj opazja, da imamo glede težke artilerije uspešno premoč nad sovražnikom. Naša težka artilerija prežene Ruse iz utrjenih postojank in tako zagotovi se večje uspehe prodirajoči infanteriji.

Če pogledamo na zemljevid, opazimo velikanske uspehe, ki jih je doseglo prodiranje združene avstrij-

ske in nemške armade od nedelje dne 2. maja do nedelje dne 9. maja. Od mesta Tarnov se vleče bojna črta precej izhodno od Dunajca mimo mesta Jaslo in Krosno, gre potem severno mimo mesta Dukla in nato zopet v izhodni črti do Rymanovega. Vse ceste iz zahodnega dela Karpatov, ki so sposobne za vožnjo, so zasedene po napadajočih naših četah. Povsod, kamor pribežijo ruski oddelki iz Karpatov, trčijo ob avstrijske ali nemške oddelke, ki Rusom zastavijo pot.

Vsa ruska armada, ki se je borila v Beskidih, t. j. zahodni del Karpatov, z vsemi svojimi topovi in trenom je sedaj tako obkoljena, da bo najbrž samo manjši njenim oddelkom onogočeno po stranskih potih zbežati čez gore pred našo armado. Velik del te ruske armade bo seveda izgubljen, kar je razvidno posebej iz tega, ker se je naši deseti armadi dne 8. maja posrečilo veliko rusko kolono, ki je štela več tisoč mož, tako obkoliti, da zapovedujočemu ruskemu generalu ni drugega preostajalo, kot se udati. Naši zrakoplovi poročajo, da so vse ceste z vozovi in topovi tako zastavljene, da je Rusom beg zelo otežkočen. In poleg tega siplje naša artilerija na ruske kolone, ki v begu drviyo proti severoizhodu, neprenehoma granate in šrapnele, kateri prizadevajo sovražniku velikanske izgube.

Vse zveze med Rusi so raztrgane in kakor brez cilja beži infanterija, kavalerija, artilerija in tren, vse med seboj pomešano, pred zasledovalci, kateri so bežečim Rusom trdno za petami. Zdi se, da so tudi čete, katere je rusko armadno vodstvo poslalo svojim poraženim kolonom na pomoč, zamotane v vrtnec umikanja. Rusko vrhovno vodstvo je vrglo močne čete prodirajočim zavezniškim armadam nasproti, da bi se ji ne moglo očitati, da je brezdelno opazovala prodiranje naše armade.

Dembica naša.

Dne 9. maja so avstrijske čete zasedle mesto Dembica (Dębica), ki leži v sredini pota med Tarnovom in Rzeszowom ob železnici Krakov-Lvov. Dembica je izredno važno križišče. Naši so se po zavzetju Dembice močno utaborili tudi na spodnjem toku reke Visloka in silijo sedaj proti ozemlju reke San. V zadnjih 10 dneh smo zavzeli v zahodni Galiciji sledeča mesta: Gorlice, Grybów, Zmigrod, Tuhov, Tarnov, Sesučin, Baligrod, Bukovsko, Krolik, Rymanow, Dukla, Krosno, Jaslo, Frystok, Dembica itd.

Naloga Borojevičeve armade.

Pri zasledovanju bežečega sovražnika ima armada generala Borojeviča, v kateri so po večini naši slovenski polki, zelo hvaležno nalogo, kar se o dose-danjih njenih borbah ne more reči. General Borojevič, ki je bil dosedaj vedno na najbolj nevarnem mestu, in ni imel pričakovati kakih sijajnih uspehov, ima sedaj izbornu priliko, da prizadene sovražniku občutne udarce. Sodelovanje vrle Borojevičeve armade bo kronalo uspehe in trude Makensoneve armade. Naša III. karpatska armada, ki je letos prestala najhujše navale sovražnih valov, je že prekorčila zahodno karpatske gorske grebene in se po celi vrsti najsrdečjših bojev pripravljala, da prizadene sovražniku zadnji odločilni sunek.

Za Ruse je odprta sedaj le ena pot, po kateri lahko uidejo ali se prebijajo, to je smer proti severu. Povsod drugod bi bile ruske zadnje čete odrezane in bi se morale udati. Dočim na severu Makensoneve čete zapirajo Rusom pota in ceste, pritiskajo od juga vedno močnejše kolone naše karpatske armade proti sovražniku, ki se z vso naglico umika ter se še zadnjikrat obupa bori na življenje in smrt. Naloga, katero je dobila sedaj naša Borojevičeva armada, je najlepše plačilo za vstrajnost, ki jo je pokazala v trpkih bojih mesca oktobra. Učinek sedanjih bojev se je videl najbolj tedaj, ko se je moralo desno sovražnikovo krilo po hudih izgubah umakniti. Karpatska bojna črta po sovražniku ni več ogrožena, pač je postala strah ruskega središča.

Sedaj stojimo na gališkem bojišču pred zadnjo odločitvijo. Upati smemo, da ta odločitev ne bo kak navaden manever, ampak nam bo prinesla zmago v odprti bitki. Zavezniški armadi bosta kmalu zlomili zadnji odpor sovražne armade, ki je na gališki strani zahodnih Karpatov obkoljena, in bosta prisilili Ruse, da sprejmejo odločilno bitko. Oprostitev naše karpatske armade je v tej borbi izredno velike važnosti.

Grozen učinek avstrijskega prodiranja.

V prostoru med Zmigrodom in mestom Dukla so bili Rusi strašno tepeni. Posebno velike so bile žrtve ruske artilerije. Naša težka artilerija je z dveh strani, od severozahoda in juga, grozovito obstreljevala ruske postojanke. Od 12 ruskih baterij je ostalo samo 18 mož za boj sposobnih. V koflini pri višini Brlička je po končanem boju ležalo na stotine konj in mrtvih Rusov. Čreva so bila ovita krog vozov, potoček v dolinici pa je izstopil iz struge, ker je bila ista vsa založena z mrtvimi Rusi, konji, razbitimi vozovi in topovi. Voda, ki je poplavalila malo ravninico med dvema hriboma, je bila blatno-črvena. Pri ubitih Rusov je napajala razkopane njive in travnike. Avstrijski zdravniški oddelek je pobral po končani bitki

nad 800 težko ter 900 lahko ranjenih Rusov. Dobro četrte ure daleč se je slišalo vpitje ubogih ranjencev in umirajočih. Vas, ki je štela 15 hiš, je bila s cerkvijo in šolo vred popolnoma uničena. Naši topovi so hiše, v katerih so se Rusi zavarovali pred puškinimi krogli, tako razstrelili, da ni ostala ne kamena na kamenu.

Pri mestu Dukla so imeli Rusi velikanske zaloge živeža za svojo karpatsko armado. Naši so se polastili 2800 glav goveje živine, kakih 8 vagonov leperžene in pšenične moke in 6 velikanskih založišč kruha. Vse te udarce je prizadajala Rusom večinoma naša vrla Borojevičeva armada.

1500 topov.

Vojni poročevalec Roda Roda poroča svojemu listu, da je izvedel, da je bilo začetkom prodiranja zavezniškim armad v zahodni Galiciji v noči od 1.—2. maj na naši strani v boju 1500 topov, deloma največjega kalibra.

Ruska priznanja.

Iz Petrograda poročajo: V četrtek dne 6. t. m. objavljeno vladno poročilo pravi: V Galiciji trajajo še boji ob Visli do Karpatov od 1. t. m. naprej. Ob Dunajcu so bile naše čete prisiljene se umakniti pred močnim artilerijskim ognjem sovražnikov na desni breg. Ob Biali v okrožju Dukla, Tarnova in Gorlice je sovražnik uničujoče obstreljeval naše pozicije. Vsled nastopa velikanskih sovražnih moči se je posrečilo sovražnikom prvič prekorčiti dosedanje karpatsko fronto. V smeri proti Strylu so se vršili posebno pri Holowiezki hudi boji. Za višine, ki obvladujejo zadnje prometne zveze, so se vršili trikrat obupni boji.

Čete iz Galicije in Karpatov se pozdravljajo.

Navdušenje, ko so zavzele naše in nemške čete Gorlice, je bilo nepopisno. Vriskajoč in pevaajoč so čete napadale naprej. In navdušenje je doseglo višek, ko so krdela iz zahodne Galicije zagledale naše od juga iz Karpatov prihajajoče čete. Zmagovalci so korakali naprej, mimo njih pa so že odvajali velikanske množice ruskih ujetnikov, ki so morali sami odvažati zaplenjene topove in strojne puške.

Rusi se umikajo iz Bukovine.

Ogenj avstrijskih baterij na ruske postojanke ob Dnjestrju je bil tako uspešen, da je povsod opaziti uspehe avstrijskega obstreljevanja. Za Ruse je postal položaj tako neugoden, da so že odstranili pri Bojanu vse čolne. Vsako noč spravljajo Rusi cele vzgoje streliva proti Bukolini, odkoder grede potem dalje v sredino Rusije.

Pogovor z generalom Kusmanekom.

Ruski listi objavljajo pogovor nekega časnikarja z junaškim braniteljem Przemysla, generalom Kusmanekom, dne 20. aprila in ki se sedaj nahaja v Nižjem-Novgorodu.

Časnikar piše: General Kusmanek je govoril mirno in določno. Rekel je: Nesreča za Przemysl je bila, ker je bil prvkrat otef. Avstrijske čete, ki so takrat ukorakale v trdnjavo, so porabile veliko množino živeža, ki se je nahajal v trdnjavi in čas med prvimi in drugim obleganjem je bil veliko prekratek, da bi se bile mogle nadomestiti uporabljene množine živeža. Trdno sem prepričan, da bi se bila trdnjava, če bi obleganje ne bilo prekinjeno, držala eno celo leto in še delj. Razmere v trdnjavi so bile take, da bi Przemysla sploh ne bilo mogoče zavzeti z orožjem.

Na severnem Ruskem.

Nemci so zavzeli važno rusko pristanišče Libava ter zajeli mnogo vojnega plena. Libava je najboljše rusko pristanišče, ker tamkaj morje celo zimo ne zamrzne. Pri Mitavi so se morali nemški oddelki umakniti zelo močnim ruskim četam.

Povsod pripravljeni.

V listu „Oesterreichische Volkszeitung“ piše visok častnik: Naša južna armada je pripravljena, da lahko vsak čas udari. Vojaštvo je sedaj spočito in je izbornu izvežbano. Cela meja proti Srbiji in Črnigori je dobro utrjena in nobenemu sovražnemu oddelku se ne more posrečiti, da bi prestopil na našo zemljo.

Italijanske torpedovke v Baru.

Iz Petrograda se javlja: List „Birževija Vjedomost“ poročajo iz Cetuja, da ste v pristanišču v Baru usidrani dve italijanski torpedovki, ki imate nalogo, da ščitite italijanske interese. Ti ladji ste pa neposredno tudi v zaščito našega sovražnika, Črne gore.

Delovanje naših letalcev na jugu.

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Iz sovražnih dežel prihajajo neprestane vesti, da mečejo avstro-ogrski letalci na razna neutrjena črnogorska mesta bombe, ki so že mnogo žen in otrok ubile. Te vesti so izmišljene. Bojno delovanje naših letalcev se omejuje na neobhodno potrebno obrambo, ki se mora izvršiti, kadar gradi sovražnik baterije ali pa izkrcava vojno gradivo.